

442. הדו"ח החלקי של ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים
המשך הדיון מיום י' בניסן תשל"ד (2.4.74) ומינוי פרמטכ"ל

רה"מ הגב' ג. מאיר: ^{אנו} ~~צו"כים~~ לחזור לדיון בענין הדו"ח שקבלנו.

אני מציע שהיום לא נכנס לדיון על הפרק

של האחריות הפרלמנטרית ונדון היום על הסעיפים אשר ישנם בדו"ח,
 המופיעים תחת הכותרת "ענין מוסדי" וענינים שונים שהם ממליצים
 עליהם.

השר י. רפאל: אני מבקש לסדר: אני מפקפק אם הממשלה

תעשה דבר טוב, אם תחלים מכל הוכוח

הסוער סביבנו וחלך לכנסת מבלי שנחליף בינינו דברים על הנושא
 המטריד את כל הצבור.

רה"מ הגב' ג. מאיר: סליחה, את זאת לא אמרתי. אני אומרת

שבישיבה זו לא נכנס לכך.

השר י. רפאל: יש לי הצעה. אני יכול להבין שמטעמים

מסוימים יש מישהו שעדיין אינו מוכן

לוכוח הזה, אם כי היה כדאי אולי שהחברים הבלתי מוכנים ישמעו את
 דעתם של החברים המוכנים. אך זה ענין של רצון.

השר ש. פרס: אנו שואפים להבנה קולקטיבית ולא אינדיבידואלית

השר י. רפאל: אני מציע שנפנה אל נשיאות הכנסת לדחות את

ישיבת הכנסת מיום ה' ליום א', והממשלה

תתכנס ביום ה' במקום ישיבת הכנסת שכולנו נתפנה ממנה. זה בוודאי

השר י. רפאל

יהיה דיון ממושך של שעות. אני מבין שלא נקיים היום דיון. הוא יתקיים קודם במספר מוסדות מפלגתיים, אך הדיון בינינו צריך להתקיים לפני שנבוא לכנסת.

בוודאי.

השר ו. שם-טוב:

זה ברור.

השר ש. רוזן:

רה"מ הגב' ג. מאיר: ישנה בעיה כזו, חלק הזה שהממשלה ביקשה למסור עליו הודעה ביום ה', היא יכולה לדחות זאת ליום ב'. אך איני יודעת מה נשיאות הכנסת או יו"ר הכנסת יכולים לעשות בתביעה של האופוזיציה להצעת אי אמן בממשלה על סמך הדו"ח הזה. איני יודעת אם את זאת הם יכולים לדחות או לא.

אני מוכן לבדוק זאת עם היו"ר.

מר מץארנון:

תעשה זאת.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

פורמלית הם לא בקשו הצעת אי אמן, אלא דיון במסקנות הועדה.

מר מ. ארנון:

צריך לזכור כי מבחינה תקנונית, הבקשה

השר ח. צדוק:

היא בקשה לכנוס הכנסת בפגרה. זוהי בקשה גם של האופוזיציה וגם של הממשלה. כאשר הכנסת יושבת, יש לה

השר ח. צדוק

לוח זמנים מאד צפוף.

אך אם יש חתימות?

רה"מ הגב' ג. מאיר:

החתימות הן לצורך כנוס הכנסת בפגרה,
ועל-כך אין דין נוקשה.

השר ח. צדוק:

גם אם מ בקשים לכנס את הכנסת לשם הבעת
אי אמון?

סגן רה"מ ח. אלון:

הם אינם מבקשים זאת.

השר ח. צדוק:

אם יש 40 חתימות לכנס את הכנסת בפגרה,
האם היו"ר יכול שלא לכנס אותה?

רה"מ הגב' ג. מאיר:

לא, אך את המועד הוא קובע.

מר מ. ארנון:

טוב, תברר זאת.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

על מה ידונו כאן היום? בענין המוסדי?

השר פ. ספיר:

נשמע. יש הצעות שונות, מה צריך לעשות ומה
לא צריך לעשות, ואיך צריך לעשות, ואין

רה"מ הגב' ג. מאיר:

סיבה שלא נדון בכך. אני לא אומרת שצריך לקבל החלטות מפורשות, אך
איני יודעת מדוע אנו צריכים להתעלם מכך.

השר פ. ספיר:

הועדה קובעת שיש צורך בועדת שרים
 מצומצמת לענייני בטחון, והיה כאן
 בירור בעניין זה. העניין בשל להחלטה או שאינו בשל להחלטה, אך לא
 זה מה שצריך לעשות. את אמרת שהיום לא נדון בכך.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

במה לא נדון?

השר פ. ספיר:

בעניין האחריות הפרלמנטרית. בנוגע לחלק
 השני אפשר להחליט כך או אחרת, אך דומני
 שהחלק השני אינו בשל להחלטה, ומה יעזור לנו הדיון בחלק הנוגע לועדת
 השרים לבטחון.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

יש מבנה קהילית המודיעין, יש עניין היועץ,
 יש עניין הסמכויות בין ראש הממשלה והממשלה.

השר י. רבינוביץ:

אם ניתן לדחות את הדיון בכנסת ואת
 הודעת הממשלה, ולהקדיש את יום ה' כולו
 לבירור שלנו בעניין הדו"ח, הייתי מצטרף בהחלט להעצתו של השר
 רפאל. אם ניתן לברר זאת עכשיו, אני בעד זה שנדע מה דעת יו"ר
 הכנסת, ולא הייתי נכנס עכשיו לדיון המקוטע על קהילית המודיעין.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

מדוע דיון מקוטע? אלה שני דברים נבדלים
 ושונים לגמרי.

השר י. רבינוביץ:

אני יודע שהלק מהחברים צריכים לנסוע

בשעה 3.00 .

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אז תגיד כך. עד 3.00 יש עוד שעה וחצי.

אני מציעה שקודם כל נשמע הרצאת שר

המשפטים, אם לועדת שלושת השרים, שנבחרה כדי להביא הצעה בענין

ועדת השרים לבטחון, יש מה להציע, בבקשה.

סגן רה"מ י. אלון:

לא נתכנסנו, לא ידענו שתהיה ישיבת

הממשלה בחול-המועד פסח.

השר מ. דיין:

פניתי אל ראש הממשלה ובקשתי שבישיבה

זו נמנה רמטכ"ל קבע, וקראתי בעתון

שהיום לא ידונו על-כך. אני מבחינתי מבקש ומפציר מאד-מאד לעשות זאת

בישיבה של היום. אני רוצה לומר מיד, שכל המועמדים שיהיו בעוד שבוע-

שבועיים קיימים היום. ועוד דבר, בקשתי מראש הממשלה,

שאם בעבר היה נהוג ששר הבטחון הוא היחיד שיכול להציע מועמדים,

הפעם זה לא יהיה כך, וראש הממשלה הסכימה לכך. כל מי שירצה, יוכל

להביא מועמדים. זה לא טוב לצבא, שאין רמטכ"ל. כל הבעיות אשר צריכות

להיות נידונות כאן, על אחריות פרלמנטרית ורה-תפקוד, אינן נוגעות

לכך. אנו יכולים תוך רגעים לקבוע מי יהיה הרמטכ"ל, והוא יהיה

הרמטכ"ל, וניתן לצבא לפעול כהלכה. אני מבקש מאד לעשות זאת היום,

ואין כל קשר בין השאלה הזו לשאלת זהותו של שר הבטחון. מה שהממשלה

צריכה לעשות ברגע זה, הוא להחליט מי יהיה הרמטכ"ל. יוצעו מספר

שמות והממשלה תקבע^{מי} יהיה הרמטכ"ל, ולא תכניס הממשלה את הנושא לשאלות

אחרות בדרך המדיני או בדרך הצבאי.

השר ו. שם-טוב:

אני מבין את השקול, שצריך מהר ככל האפשר לבחור ברמטכ"ל קבע. המצב אינו טוב, אך דווקא בגלל הצעת שר הבטחון שכל אחד יוכל להעלות שמות, מאחר ולא ידעתי על ההצעה הזו, אנו לא מוכנים עם הצעות. זה עניין שצריך לשקול אותו, ולכן אני מציע שהדבר ייעשה בישיבת הבאה של הממשלה.

השר ש. הלל:

האם אנו מאשרים את המחשבה הזו שכל אחד יציע שמו?

השר ח. צדוק:

הנוהג הקיים מאז הקמת המדינה הוא שהרמטכ"ל מתמנה על-ידי הממשלה לפי הצעת שר הבטחון. ברגע זה אני יכול לומר בוודאות אם הנוהג הזה מעוגן בחוק, אך אני גם לא מוכן לומר שהוא לא מעוגן בחוק. כדי לומר דבר סופי, אני רוצה לבדוק את הדברים, אך אני מציע לא לסטות מהנוהג הזה. אחיה מוכן להגיד בישיבת הממשלה הבאה את דעתי, אם העניין מעוגן בחוק או לא.

השר ו. שם-טוב:

האם פירוש הדבר שהיום אי אפשר לדון בכך?

השר ח. צדוק:

אמרתי את דעתי לגבי השאלה שיוצעו כאן שמות שונים.

השר י. רפאל:

קראתי בעתונים שבשאלת מנויו של הרמטכ"ל ממתינים עד אשר ייחרץ גורלו של שר הבטחון. בוודאי זכור לחברי הממשלה כי בישיבת הקודמת הצעתי למנות רמטכ"ל מיד. מנוי פרוביזורי אינו רצוי. אמנם היתה תמיכה של השר הלל בהצעתי, אך הממשלה דחתה את ההצעה. אני תמה על-כך שבעניין זה מתמהמהים. דו"ח

השר י. רפאל

ועדת אגרנט אומר בסעיף 13, כי אין אסמכתה בחוק---

אין אסמכתה מחודשת.

השר י. צדוק:

שהרמטכ"ל מתמנה על-פי המלצות שר הבטחון.

השר י. רפאל:

פירוש הדבר שכל חבר ממשלה יכול להציע

הצעתו. דווקא משום כך, כאשר הועלתה שאלת שר הבטחון, ושר הבטחון אומר היום שהוא מסכים לכך שגם חברים אחרים יציעו שמות, ולא יראה בכך פגיעה, - איני חושב שבמצב הקיים יהיה זה דבר נכון, לחכות עם המנוי הזה, בהזדמנות זו יש לי תמיחה על שר הבטחון. איני יודע אם הוא עשה זאת, או מישהו אחר, שני מתכוון למנוי המייד של הקצינים אשר נפסלו לכהונות מסוימות, וחלילה לא לכהונות אחרות, ויש להם הזכות לעשות זאת, אך לדעתי לא צריך היה לעשות זאת מיד. צריך היה לחכות שבוע-שבועיים. בכל אופן נדמה לי שהצבור אינו מקבל דבר כזה ברצון. אך מה שנעשה, נעשה.

לאיזה מנויים אתה מתכוון?

השר מ. דיין:

למשל, מנויו של תא"ל שלו, שאין לי

השר י. רפאל:

דבר נגדו, ונדמה לי שאיני מכיר אותו

אפילו, ובוודאי הוא ראוי למנוי ואינו פסול, אך שזה ייעשה יום-

יומיים לאחר פרסום הדו"ח, - נדמה לי שצריך היה לחכות עם זה.

המנוי הזה הוצע על-ידי הרמטכ"ל הקודם

השר מ. דיין:

דאושר על-ידי עוד לפני דו"ח הביניים.

התפקיד היה פנוי. יכול להיות שצריך היה לעכבו בצורה מלאכותית.

השר י. רפאל:

צריך היה להסביר זאת לצבור. הצבור צריך
היה לדעת שזה מנוי קודם.

לדעתי מנוי הרמטכ"ל הוא דבר דחוף, ואי
אפשר להשאיר את הדבר במצב של תלוי ועומד. אני תומך בהצעת שר הבטחון
שהממשלה בישיבה של היום תמנה רמטכ"ל.

השר י. גלילי:

שתי הערות. קודם כל, אני רוצה למסור
לממשלה אנפורמציה, שאני עתיד להציע להחליט
על-כך בישיבה הבאה. זהו מידע מעוגן בתקנון הממשלה באופן מפורש.
זוהי הערה אחת. הערה שניה: אני אינני יודע שיש איזה שהוא אסור בחוק
על חבר ממשלה להציע מועמד לרמטכ"ל. אסור כזה איננו, אך נראה לי שראוי
להבחין בין העדר אסור לבין הזמנה לחברי הממשלה להציע איש-איש
מועמד לרמטכ"ל, באשר אם הזמנה כזו קיימת, אבקש שחברי הממשלה
יקבלו תדריך, איך הם יכולים להכין כל אחד את הצעתו.

השר ש. הלל: כל אחד במועצה של המפלגה שלו, מה הבציה ?

השר י. גלילי:

למשל, אם ישנו חבר ממשלה אשר נואל לחשוב
שבחנאים שאנו נתונים בהם עכשיו, יש חשיבות
רבה לאוטוריטה של הרמטכ"ל בעיני הפקוד הגבוה, אני משוכנע כמעט
שכל שר בטחון, אפילו לא ערך משאלים בקרב הפקוד הגבוה, בכל זאת
התחקה לבחון מה המעמד האוטוריטטיבי הטבעי של המועמדים לרמטכ"לות,
מעבר לסימני ההיכר האקזקוטיביים של וותק, גוון השירות וכו'. אני
אינני מתאר לעצמי איך חברי הממשלה, אפילו היו רוצים בכך, יוכלו
לעשות זאת. איך זה יתכן? האם אנו רשאים לערוך חקירה או דרישה בנידון?

השר י. גלילי

זוהי שאלה רטורית כמובן. אני מסכם ואומר: חבה נשמור על הנוהג הקיים
 בנדון בנושא בישיבה הבאה, בין אם תהיה בשבוע זה או בשבוע הבא, אך
 לא בישיבה של היום.

השר ש. הלל:

כאשר בישיבה הקודמת הצעתי שנבחר רמטכ"ל

מיד, הבאתי שני נמוקים, האחד - הצורך

של הצבא ביחוד בתקופה זו, והשני - אם איני טועה הזכרתי שדחיית

בחירתו של הרמטכ"ל בתוך האווירה הצבורית שאנו נתונים בה, תביא לכך

שהנושא ירד לשוק המפלגתי. לצערי זה מה שקרה. אין לי כל ספק בליבי

שדחיית העניין היום, ביחוד לאור האינטרפרטציה שכל אחד לפי מפלגתו,

ואם לא מפלגתו אזי החטיבה או החוג שלו, יבוא ויציע את הרמטכ"ל, -

אין לי כל ספק שתגרום נזק בל יסוער לאחד התפקידים שהיו מחוץ לכל מסחר

מפלגתי, ואני במפורש משתמש במילה חריפה זו. שמעתי שהיו הצעות שונות

של מפלגות בקואליציה ובאופוזיציה, וכל אחד עם מועמדו. לדעתי נעשה

דבר בעל חומרה לא רגילה, אם נקבל את העקרון שבחירת הרמטכ"ל תהיה

לפי הסכמים סיעתיים או מפלגתיים או חטיבתיים. אם ראש הממשלה או

שר הבטחון מוכנים לדון היום בבחירת הרמטכ"ל, ולו רק כדי לקצר את התקופה

הזו, אני חושב שצריך לעשות זאת. מכל מקום, אם זך הצעת שר הבטחון

או הצעתו של כל שר, הממשלה יכולה להחליט שהיא רוצה ששר הבטחון

יביא מועמד.

השר מ. קול:

אני מציע לדחות את שני הדברים היום,

לא לדון בדו"ח, למרות שראש הממשלה יצא

צדקה באומרה כי אלה שני דברים נפרדים. אך השעה עתה היא 1.30, כל

הבוקר היינו עסוקים בדיון, וכדי לדון בכך צריכים אנו להיות

רעננים.

לגבי הרמטכ"ל, אני מציע להלל, מה שקרה -

קרה. כולנו קראנו בעתון את הצעתו של חבר הכנסת בגין, ואני מניח שכולנו ישנו בשקט גם לאחר מכן. אני חושב שהעניין אינו מוכן היום, ולמרות שאינני מתחייב לקבל את הצעותיהם של השרים גלילי וצדוק, שננהג רק לפי מה שהיה מקובל, - אני גם לא רוצה לומר שלא - אני רוצה לשקול את העניין עד הישיבה הבאה. לכן אני מציע שלמרות המזון שקיבלנו פה, לא נאריך בישיבה היום. אני מציע לראש הממשלה לסיים את הישיבה ולקיים ביום חמישי ישיבה, לפי הצעתו של השר רפאל, ונשתדל לדחות את ישיבת הכנסת מיום ה' ליום ב'. ביום ה' נקיים ישיבה על דו"ח ועדה אגרנט על כל חלקיו.

נשמע עתה מה נשמע בכנסת.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

דברתי עתה עם יו"ר הכנסת. יש שני דברים

מר מ. ארנון:

המונחים עתה על שולחנה של נשיאות הכנסת -

בקשת הממשלה למסור הודעה, וזאת אפשר לעשות גם במועד יותר מאוחר, אך ישנה בקשה של 30 חברי-כנסת לכנס את הכנסת על מנת לדון בדו"ח ועדה אגרנט, והיו"ר אומר שאת זאת אינו יכול לדחות. כאשר מגישים 30 חתימות, זה כמו הצעה דחופה לסדר-היום, להעלות על סדר-יומה של הכנסת דיון מסוים. אפשר להסיר את ההצעה לאחר-מכן מעל סדר-היום או להחליט להעבירה לוועדה. היו"ר אומר שהוא יכול להסכים לכך שהממשלה תדחה את הודעתה, ואז ביום ה' יעלה הלכוד את דבריו, ומי שישב - ישיב, והדיון יתקיים ביום ב'.

הצעה נהדרת.

השר מ. דיין:

אמרתי שאני מוסר את הדברים בשם אומרים.

מר מ. ארנון:

השר פ. ספיר:

אני מציע שישיבת הכנסת שנקבעה ליום ה' בבוקר, תהיה ב-4.00 אחר-הצהריים. ביום ה' מ-9.00 עד 3.00 נקיים ישיבה ונדון על הדו"ח, כי אני יודע איך מחלקים אותו.

מר מ. ארנון:

צריך לשאול את יו"ר הכנסת אם הוא מסכים לכך.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אני מבינה שחברי הממשלה אינם מרוצים מארוחת-הצהריים, ובתור מחאה, דורשים להפסיק את הישיבה... בכל אופן יש הצעה שבדרך כלל מוכרחים לקבלה, לדחות את מנוי הרמטכ"ל לישיבה הקרובה. אני רק רוצה לומר כי זו הפעם הראשונה מאז שאני זוכרת את הממשלה, שמפלגות שונות דנות בענין מנויו של הרמטכ"ל. אלי פנה ראש האופוזיציה...

השר י. גלילי:

רשמית?

רה"מ הגב' ג. מאיר:

איך היא נקראת? האופוזיציה הראשית. הוא אמר לי שהוא חושב שבענין מנויו של הרמטכ"ל, בתנאים המיוחדים של עכשיו, צריך להתייעץ, וכבר הוא מודיע לי שהם כבר התייעצו ויש להם מועמד, ואף קראו לו בשם. יש כל מיני שמועות, שבם מפלגות אחרות דנות בכך. זהו דבר חמור מאין כמוהו.

השר פ. ספיר:

היו 6 תמונות בעתון, של שישה מועמדים.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

והטלוויזיה עושה מנויים וצורופים, ומונה

את מעלותיו של זה או אחר. זו הפעם

הראשונה שעושים זאת, אך הרבה דברים קורים לנו בפעם הראשונה. זה

חמור מאד, עד עכשיו זה לא היה. ההצעה תמיד באה משר הבטחון, ואיני

זוכרת מקרה שהמלצת שר הבטחון למנוי רמטכ"ל לא נתקבלה. אני זוכרת

מקרה אחד שאיני זוכרת מי היה בו המועמד, שהציונים הכלליים היו

בממשלה וניסו לערער על המועמד.

השר מ. דיין:

כדי לרענן את זכרוןך, זה הייתי אני שהציונים

הכלליים התנגדו למנויו כאשר נבחרתי לרמטכ"ל.

כך שזה אינו כתם אצלי.

סגן רה"מ י. אלון:

הם שינו יחסם אליך,

השר מ. דיין:

הם השתנו.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

הם ניסו לערער, והממשלה אישרה את המלצת

שר הבטחון. איך זה מתקשר עם הקריאה

לדה-פוליטיזציה של צה"ל, זה אינו ברור לי. יש גם אנשים אשר

מציעים את עצמם לתפקיד הרמטכ"ל.

השר מ. דיין:

ביחס לישיבה הבאה, היא תהיה בעוד

יומיים, ובין ^{אם} הישיבה ~~הזו~~ הבאהתהיה השבוע או בשבוע הבא, אני מציע שבישיבה הבאה ^{לא} העמוד מחדש

שאלת הפרוצדורה, ועל-כך צריך להחליט עכשיו. אם רוצים שביום ה'

השר מ. דיין

יהיה מועמד אחד אשר יביא שר הבטחון, ארצה שיהיה לכך רוב בממשלה. צריך להתייעץ עם כמה שרים, אולי גם עם ראש הממשלה, כדי שלא נבזה את המועמד שיובא, או שכל שר יוכל להביא מועמד. כלומר אם רוצים להחליט מחרתיים, ולא מתלהבים מהאפשרות שיוצגו פה שמונה שמות - ואני יודע על שמונה שמות...

שמונה?

רה"מ הגב' ג. מאיר:

יכול להיות שיש יותר. אני יודע על

השר מ. דיין:

שמונה. אם רוצים ללכת לפי פרוצדורה

מתקבלת על הדעת, צריך לקבוע אותה. דבד+שג+

דבר שני, אני מעלה בתור משאלה, וזה מופנה

בעיקר אל שר המשפטים. אם אמנם נצטרך ביום ה' לדון בשאלת האחרייות הפרלמנטרית בעקבות דו"ח ועדה אגרנט וכו', הייתי רוצה את היעוץ המשפטי הממשלתי, בעיני זה שר המשפטים או משרדו, - ואני לא מבקש שיאמר זאת עכשיו, ואם לא, לו יכולתי לקבל חוות-דעת - יעוץ משפטי אשר אומר בעברית פשוטה, האם בעקבות דו"ח ועדה אגרנט, מבחינת הקונסטיטוציה, מבחינת החוק, אם היעוץ המשפטי, אשר צריך לייעץ לשר, מחייב או לא מחייב אחרייות פרלמנטרית בעיני זה. אם אפשר, הייתי רוצה שהדבר ייאמר, כי מה שהבנו בפעם הקודמת הוא, שהקונסטיטוציה שולחת אל הפוליטיקה ולא הפוליטיקה שולחת אל הקונסטיטוציה. במידה שיש פסק-דין קונסטיטוציוני, והיעוץ המשפטי או שר המשפטים יוכל לתת תשובה לכך, הייתי רוצה לדעת אם במקרה הנדון, של דו"ח הביניים על מסקנותיו, האם משמעותה של האחרייות הפרלמנטרית, כפי שהיא צריכה

השר מ. דיין

להתפרש בישראל, היא ששר הבטחון צריך להתפטר או לא. אני זכאי לשאול לפני הדיון הזה את היועץ המשפטי לצד הקונסטיטוציוני, ואיני רוצה לומר שזה השקול הקובע או היחיד. אני חושב שהשאלה הזו הועלתה גם בישיבה הקודמת. בקשתי את הפרוטוקול, ולא הספקתי לעיין בו, אך נאמר ששר המשפטים צריך להשיב על-כך. לקראת הישיבה הבאה, אני מבקש נייר אשר יטפל בצד הקונסטיטוציוני.

השר י. גלילי:

אני רוצה להציע שתי הצעות: 1. שהממשלה חפנה באמצעות שר ההסברה, על דעת הממשלה

כולה, אל רשות השוור, בבקשה להמנע מדבורים על זהותו של המועמד לתפקיד הרמטכ"ל, באשר עד לאחר בחירתו. משנתמכה, הוא חדל להיות מועמד. אני רואה בכך ענין של פקוח-נפש, ופטור מלהסביר זאת. לגבי עצמנו, אני מציע שנחליט כי אנו נמנעים מדיון פומבי כלשהו בזהותו של הרמטכ"ל.

השר ח. צדוק:

חשובה לשתי הנקודות שהעלה שר הבטחון.

אמרת קודם, כאשר דברנו על הנוהג ~~החדש~~

לגבי מנוי הרמטכ"ל, כי קיים נוהג מאז הקמת המדינה, ואני לא יכול ברגע זה לחוות דעתי אם הנוהג הזה מעוגן בחוק. בעמ' 13 של הדו"ח נאמר: "אף לא מצאנו אסמכתא מפורשת בחוק לנוהג, שלפיו מתמנה הרמטכ"ל על ידי הממשלה לפי המלצת שר הבטחון". ~~אם השאלה החדשה~~ יתכן מבחינה משפטית שהנוהג לא יהיה מבוסס על אסמכתא מפורשת, אך יהיה מעוגן בחוק, אך את השאלה הזו אני רוצה לבדוק, ולפני שהיא נבדקת, אי אפשר להחליט על הנוהג, כי אם יתברר שלפי מכלול הדינים החוק מחייב את הנוהג הזה, אנו רשאים ללכת לפי הנוהג הזה, ואם יתברר שהנוהג הזה אינו מחייב, אנו יכולים לסמות ממנו. אהיה מוכן עם חוות הדעת הזו לקראת הישיבה

הבאה.

השר ח. צדוק

אמרתי בישיבה הקודמת שבענין האחריות
המיניסטריאלית אחיה מוכן להביע דעה, והייתי מוכן לכך היום כבסוס
לדיון, לפתוח ולומר כיצד אני רואה מבחינה קונסטיטוציונית את הנושא
של אחריות מיניסטריאלית. מאחר שהיום לא מתקיים דיון, אחיה מוכן לכך
בראשית השבוע הישיבה הבאה.

השר מ. דיין: אם אפשר לבקש טובה, אני מבקש לשמוע זאת
היום, כי זה דרוש לי כמידע. אנלרועה
לומר: אם מבחינה קונסטיטוציונית אני צריך להתפטר, חבל להעסיק את
כל העולם בוכוחים. יאמרו לי את זה.

השר ח. צדוק: זה לא כל-כך פשוט, לכאן או לכאן.

השר מ. דיין: אני מדבר עכשיו ברצינות, אפילו בענין
הנוגע לי. אם מבחינה זו יש הלכה, זה
חשוב. אם אין הלכה, או אם ההלכה היא הפוכה, גם זה חשוב. אני שומע
שהשר האוזנר אומר שיש אחריות מיניסטריאלית, והוא אינו חסר מידע
בענינים משפטיים. שאלתי את שר המשפטים, והוא אמר שזה לא כך, אך
אני צריך לדעת את הדברים. היום לפנות-ערב נצטרך לדון בכך. האם
אפנה לעורכי-דין פרטיים בענין זה? אני רוצה לדעת אם לפי חוק מדינת
ישראל זה הדין. אם זה הדין, אין מה להתווכח על-כך. אכתוב מכתב
התפטרות. אם זה אינו הדין, אלא שקול, אני צריך לדעת על-כך.

סגן רה"מ י. אלון: ^{מנוי} לגבי ^{הרמטכ"ל}, איני מציע לשנות מן הנוהג
הקיים, אלא אם שר המשפטים יגלה סתירה בין
הנוהג לבין הבסיס הקיים בחוק. אם אין דבר כזה, בעיני נוהג שהשתרש

סגן רה"מ י. אלון

בחיים הפוליטיים במשך כל-כך הרבה שנים, בהן מינינו 9 רמטכ"לים, אין טעם לשנותו, אלא אם יש קביעה משפטית אחרת. שנית, יש כמה משרות מפתח במדינה, שמקובל שלפני שהשר הממונה על מנוי בתחום סמכותו, הוא מתייעץ עם ראש הממשלה. הדבר חל על רמטכ"לים שמינינו בעבר, ובוודאי על נגיד בנק ישראל המתמנה על-ידי שר האוצר, או על היועץ המשפטי לממשלה, ^{אית} ממנה שר המשפטים. לכן נראה לי נכון שבענין מנוי הרמטכ"ל, הדין יהיה ששר הבטחון יתייעץ עם ראש הממשלה. אפילו כל אחד מאתנו, ברצותו למנות סגן שר, מתייעץ על-כך עם ראש הממשלה, ואם ראש הממשלה אומרת כי אינה סבורה שצריך להציעו, אין השר מציע. אני עצמי התנסיתי בכך בקדנציה הקודמת.

זה צריך להיות נושא לדיון בישיבה הבאה.

השר י. רביין:

אני מציע שהמנוי של הרמטכ"ל יהיה

סגן רה"מ י. אלון:

בישיבה ~~הבאה~~ בשבוע הבא, ולא בישיבה הבאה

השבוע, כדי שיהיה לנו זמן כדי להוועץ ולשקול זאת. סחבנו זאת כמה ימים, נסחוב זאת עוד כמה ימים. בינתיים הצבא נמצא בידיים טובות, ואין ממה לחשוש.

אני חושש שבאחרונה אבדנו את ההגיון

השר ח. בר-לב:

בדיון בתחומים מסוימים, וכאשר אני

אומר זאת, אני מתכוון לצבור. ישנם תחומים שאינם נמצאים בתחום החלטתנו, אך יש תחומים שהם בהחלט בתחום החלטתנו, שאחד מהם הוא מנוי רמטכ"ל. אני מציע לא לסטות מהנוהג שהיה קיים עד היום. אין לנו שום אינדיקציה פוזיטיבית שיש בחוק משהו אשר מחייב אותנו לנהוג אחרת. 9 פעמים נהגנו בדרך ששר הבטחון מציע לממשלה והממשלה מאשרת,

השר ח.בר-לב

ואין סיבה לשנות זאת. אני מציע לעשות זאת ביום ה', ולא לדחות זאת יותר. אילולא העלה זאת שר הבטחון עכשיו, יתכן שזה לא היה קריטי, אך שר הבטחון העלה זאת היום...

זה רשום על סדר-היום.

השר מ.דיין:

עוד יותר טוב. לא עיינתי בסדר-היום.

השר ח.בר-לב:

אני יודע שלא רק המועמדים לתפקיד מתווכים, אלא הצבא כולו מתווכ. אין היום ראש אג"ם לצבא, ואני חושב שדחייה, אמילו ביום, היא מיותרת ומזיקה. עד יום ה' יוכל ראש הממשלה להתייעץ עם מי שירצה. לכן אני מציע שנלך בדרך שהלכנו בה.

מה הנזק שעלול להגרם מהדחייה?

השר מ.קול:

יש בצבא כמה תפקידים אשר המועמדים להם

השר ח.בר-לב:

מתווכים, והמתיחות הזו אינה תורמת לפונקציה שלהם בצבא. הצבא כולו מתווכ, ידוע שכל תזוזה היא כדור שלג, זוהי ספירלה אשר מזיזה אחרים. אם אריק שרון מתווכ אז לא, זה לא חשוב לי. אך אותם מפקדים אשר אחראים על הפונקציות החשובות בצבא, כל יום נוסף הוא מיותר עבורם. למען כבודו ומעמדו של האיש, יהיה זה אבסורד אם כל אחד מאתנו יניח על השולחן את המועמד שלו. זה לא היה, ואני חושב שאסור לנו להתפס לחוסר הגיון כזה. טוב יהיה אם שר הבטחון יחליף דברים עם מספר חברי ממשלה; כדי שזו לא תהיה הפתעה

עבורם. אך בשום פנים ואופן לא הייתי מציע שבדיון פה, כמה חברים יציעו שמוח שונים.

לכן אני מציע לדון ולהחליט על-כך בדיון ביום

ה'. ב. אני מציע ששר הבטחון יביא הצעה, ואת החצעה הזו יתאם עם ראש הממשלה ועם שרים אחרים, כדי שתקבל אשור השולחן כולו.

אני לא מבין את הדבור על-כך שאין אוטוריטה

השר פ.ספיר:

בצבא. אני חושב שהאדם שקבענו כממלא מקום

הרמטכ"ל - או על-פי הנוסח שנקבע כאן - יש לו כל הזכויות והחובות שיש לרמטכ"ל והוא חולש על הענין, ובמקרה שאני מבין, הוא אפילו אחד המועמדים.

(המשך רשמה א.ב.)

לפני|כן רשמה ת.כ.
רשמה א.ב.

השר פ. ספיר:

ואני יכול להגיד למה זה לא יכול להיגמר ביום חמשי, אם שוב איננו רוצים להיות בעיני הקהל ובעיני עצמנו לא רק מחוסרי הגיון אלא יותר מזה.

נכון מה שהיה עד עכשיו. אבל עד עכשיו

היה שמתוך 9 רמטכלים, ששה סינה בן-צוריון. אולי גם את השביעי: דורי, ידן, מקלף, דיין, לסקוב, צ'ה, וגם רבין אני חושב, במידה שזכרוני אינו מטעני.

אני עוזב עכשיו את ענין בגין. מה זה חשוב.

אני לא נתתי - ואני סניח שאף אחד מאלה היושבים ליד השולחן לא נתן - את ששת המועמדים. (שר הבטחון אומר שיש שמונה מועמדים). לא אני נתתי אותם, ולא אף אחד. אם צריך לגמור ביום חמשי - אפשר לגמור עכשיו. מה ההבדל בין יום חמשי ועכשיו? מה יהיה? באמצע יש כנסת, באמצע יש בירורים. אני חושב שמתוך הגיון לא צריך לגמור ביום חמשי. שום דבר לא קורה, איש לא רואה פגם בחופי. אינני יודע אם הוא שייך למפלגה כלשהי או לא. חוץ מבגין אף אחד לא הכניס כאן מפלגות.

אומרים אפוא: יום ראשון. אפשר לבוא

ולהציע ולהגיד שזה לא מנומס, לא מקובל, ולא צריך לבייש, ובזה לגמור את הענין. אני מתנגד לזה שביום חמשי בנזק כבד יחליטו.

השר פ. קול:

אני מציע שהחלטה על הרמטכל תהיה ביום

ראשון, ואני חושב שלא צריך לדבר כאן

סתומות. משה דיין, שר הבטחון דעכשיו, רק עכשיו אמר שעומדת שאלה של שר הבטחון. הוא בעצמו אמר את זה עכשיו. איך אפשר אפוא להחליט על הרמטכל לפני שהוכרע ענין שר הבטחון? אני פשוט רוצה להבין את הדבר הזה. הישיבה ביום חמשי צריכה לדון בנושא הפרלמנטרי, האחריות|המיניסטריאלית. אחרי שנמכם בענין זה ונדע איך אנו עומדים בענין זה - יהיה הגיון להציע רמטכל, לאחר

השר ט. קול:

מכן. אבל אינני חושב שצריך להקדים את מינוי הרמטכ"ל לפני ביטול הסוגיה הזאת. לכן אני מבין את הדברים שאמר כאן השר בר-לב, מכיוון שהוא אמר שזה מזיק. מי שהוא מתוח - יהיה מתוח עוד יותר. מזה לא קרה שום דבר לעם ישראל, וגם לצה"ל לא יקרה שום דבר.

השר ח. בר-לב:

זה לא בטוח.

השר ט. קול:

אני מדבר עכשיו באופן תיאורטי. נניח

שמשא ד"ר מסכיף להיות בתפקידו כשר

הבטחון; אז הוא יציע את הרמטכ"ל. כי צריך להיות קשר כלשהו בין שר הבטחון ובין הרמטכ"ל, יחסי גומלין. ונניח שמשא ד"ר לא יהיה שר הבטחון - גם אז צריך להיות קשר בין שר הבטחון הבא ובין הרמטכ"ל הבא. ואיזה הגיון יש עכשיו להחליט, ביום חמשי, לפני שעסקנו בנושא זה של שר הבטחון (ואנחנו הרי רוצים לדבר בצורה חברית וגלויה), ולסמך לפנות את הרמטכ"ל? אני חושב שזה נטול הגיון. שוקנזק לא יהיה, ואנחנו יכולים לחכות עד יום ראשון. ביום חמשי נעסוק בסוגיה שרצינו לעסוק בה היום ודחינו את הביטול מכיוון שיש עוד בירורים בתוך הגורמים המרכיבים את הצופים של אלה היושבים כאן ליד השולחן, ולכן נעשה זאת בניחותא ובהגיון, ללא מתיחות. ללא מתיחות בינינו וללא מתיחות בצה"ל. לכן אני מציע ברוח טובה שנעסוק בזה ביום ראשון. ביום חמשי נעסוק בפרשה הראשונה, שהיא קודמת לסוגיה של הרמטכ"ל. ואני מקווה שהכל יבוא בשלום על מקומו.

השר י. בורג:

אם זה בניחותא - אינני יודע. אבל בכך

שזה צריך להיות בהגיון - בכך אני משוכנע.

ביקשתי רשות הדיבור כדי לדבר נגד ההצעה של השר בר-לב. מי שרוצה להיות מתוח - יכול להיות מתוח או מפני שהוא רוצה להיות, או מפני שהוא לא רוצה שמישהו אחר יהיה. אבל בין המתיחות הזאת ובין מתיחות בתוך צה"ל יש עוד מרחב רחב, ואני מציע שלא נערבב את היוצרות.

השר י. בורג:

היות וברור שהיום לא ידוננו - אני רוצה

לקרוא מתוך התקנון: "ראש הממשלה קובע את סדר-היום". היא שמעה כאן את
נקודות ההגיון לכאן ולכאן, ואני מניח שראש הממשלה לא תרצה להעמיד א
הנקודה על סדר-היום של הישיבה ביום חמשי. אני מביע את משאלתי. אבל
בכל זאת, בשלב זה נדמה לי שאין מה לחדש. כי ראש הממשלה בתור שכזאת
קובעת את סדר היום, ואני מציע בשלב זה לסיים את הויכוח בנקודה זו
בקטע זה של הויכוח (אינני רוצה לומר "של החזית").

היו"ר רה"מ ג. מאיר: אני מבינה, מדברי החברים שהתבטאו כאן,

שאינן התלהבות שנחליט על כך; היום

בוודאי שלא, אבל גם לא ביום חמשי. כלומר, שנדון בענין מינוי הרמטכל
ביום ראשון הבא, בישיבה הרגילה. לא מתקבל גם ברצון (אם לומר זאת כך)
שכל שר או כל קבוצת שרים יניח על השולחן טועמו לרמטכל. אלא נחזור
לדבר שנקבע - אינני יודעת אם נקבע בחוק, אבל מה שקיים 26 שנים כנוהג,
גם זה משהו שיש לו השלכה, אם לא בחוק אזי בכל אופן בהתנהגות. ואני
יכולה לתאר לעצמי חידושים יותר מלבנים מאשר דווקא מינוי רמטכל שיהיה
בהצבעה, בעד ונגד, עם מיעוט ורוב. זה לא כל-כך סימפטי.

השר י. רפאל: כלומר, חבר ממשלה יכול להצביע רק בעד

או נגד?

כן.

השר ח. צרוק:

יכול גם להימנע.

השר ש. הלל:

היו"ר רה"מ ג. מאיר: עד עכשיו זה היה כך. בכל אופן, בתקופה

של בן-גוריון הייתי בכל הממשלות. לא

הייתי בממשלה בעת מינוי הרמטכל ע"י אשכול.

אני יכול לספק מידע.

השר י. בורק:

דרו נחמנה כבר בהיותי בתפקיד. אני לא

היו"ר רה"ט ג. מאיר:

זוכרת שאפילו אז היה אחרת, ע"י הציונים-

הכלליים. הם לא העלו מועמד אחר. היה להם ערעור על המועמד שהוצע ע"י

שר הבטחון דאז, והממשלה אישרה את הצעתו של שר הבטחון, ולא הועלתה

מועמדות אחרת.

אם כך, אם פותר לוטר, אני מציע שיסירו

השר י. רפאל:

את העצות בקשר להתייעצות עם קבוצות שרים;

כלומר, זה הופך מינוי מפלגתי - - -

נכון מאד.

השר ש. הלל:

נראה את הדברים כמות שהם, כי ההתייעצות

השר י. רפאל:

עם קבוצות שרים הופכת למעשה למינוי

מפלגתי, כשלחברי מפלגות אחרות אין מה להגיד בענין זה.

אתה צודק.

השר י. אלון:

מעולם לא החליטה הממשלה על מי להתייעץ

היו"ר רה"ט ג. מאיר:

עם מי. ואין החלטה גם עכשיו. כל חבר יכול

אצאאאאאאאאאא להגיד "חתייעץ", "אל חתייעץ". אבל אין החלטות כאלה.

אני חוזר לשאלה שהעלה שר הבטחון, בענין

השר ח. צדוק:

האחריות המיניסטריאלית. בעמוד 27 של הדו"ח

של אצאא הוועדה, מצטטת או מאזכרת הוועדה חמש אסמכתאות בסוגיה הזאת של

האחריות|המיניסטריאלית. ואני ביקשתי לצלם את הקטעים הרלבנטיים ולשלוח

אותם לכל חברי הממשלה. אני מניח שהם קיבלו אותם, וזה גם נמצא בתיקיים.

השר ח. צדוק:

אם זה יכול להקל, אני מוכן סחר להמציא לחברי הממשלה חוות-דעת בכתב, אבל אני מראש אומר שהיא תוכל להיות תמציתית ביותר, כלומר סמך בראשי-פרקים. את חוות-הדעת המלאה אמסור בעל-פה בראשית הישיבה הבאה.

כוונתך לחוות-דעת-חלקית.

השר ש. הלל:

"ביניים". הפעם זה "ביניים".

השר ח. צדוק:

אפשר בקשה אחת? אם יש בידי שר המשפטים

השר י. אלון:

אסמכתאות נוספות בנושא האחריות

הפרלמנטרית-סיניסטריאלית, שאינן מאוזכרות ע"י ועדת החקירה, אולי ימציא לנו צילומים גם מהן. כי אני מכיר עוד אסמכתאות, שהם בכלל לא הצביעו עליהן, הרבה יותר סאטיביות, הרבה יותר חד-משמעיות.

אני מתארת לעצמי ששר המשפטים יגיש כל

היור רה"מ ג. מאיר:

מה שהוא יודע.

אינני מתכוונן להביא הנה ספרות שלמה.

השר ח. צדוק:

יש על הנושא הזה ספרות של עשרות, אולי

מאות בספרים. אני מבקש לסמוך עלי שבחוות-דעתי בעל-פה אכלול כל אותן אסמכתאות שאני אחשוב אותן לרלבנטיות.

אני סומך עליך יותר מאשר על כל הספריות.

השר מ. דיין:

המטלה שלי היא שבסוף אבין מה אתה אומר.

בישיבה הקודמת נגעה בענין זה בשתי שאלות. אני קורא מהפרוטוקול של הישיבה הקודמת: "בתשובה לשאלה של השר גלילי בענין האחריות הפרלמנטרית אני חושב (כלומר, אלה דברייך) שהנושא הזה הוא נושא לדיון בגופים פוליטיים. עוד לא ברור לי אם נושא זה הוא נושא לדיון בממשלה. אני

השר ס. דיין:

רוצה לבדוק שאלה זו ולשמור לעצמי את האפשרות להביע דעתי.

כאן שאלה אחת: אם הנושא הזה הוא נושא

לדיון בגופים הפוליטיים או נושא לדיון בממשלה או לאו. אמרת שעוד לא ברור לך אם הנושא הזה הוא נושא לדיון בממשלה. אינני מרחק אותך לדברים שאמרת בפעם הקודמת. זה מה שאמרת בפעם הקודמת; אתה יכול לומר בפעם הבאה דברים אחרים.

שאלה שניה: בין שזה נושא לממשלה ובין

שלא - אני מבקש את חוות-דעת הייעוץ המשפטי/הרשמי של ממשלת ישראל אלא לשר בממשלה: בעקבות דו"ח אגרנט זה (לא מה שהיה במשרד החקלאות באנגליה אלא דו"ח אגרנט זה שהיה כאן) - האם לפי התפישה הקונסטיטוציונית הישראלית אני צריך להתפטר, או לא - מבחינה קונסטיטוציונית? וזה לא יעמוד בסתירה לכל שיקולים אחרים שיזכרו. האם אפשר להשיב בעניין זה או לא?

חוות-דעתי, אם כי תהיה תמציתית, תכלול

השר ח. צדוק:

תשובות על שתי השאלות הללו.

מתי אפשר לקבל זאת?

השר ס. דיין:

מחר.

השר ח. צדוק:

הייתי רוצה את זה היום. אולי אפשר לקבל

השר ס. דיין:

את זה בערב? אני צריך להיות אתך בישיבה.

תביא לי עותק אחד.

אני צריך לעבוד עם היועץ המשפטי; אנני

השר ח. צדוק:

יודע אם אספיק. אשתדל. אשתדל להקדים אלא

ככל האפשר.